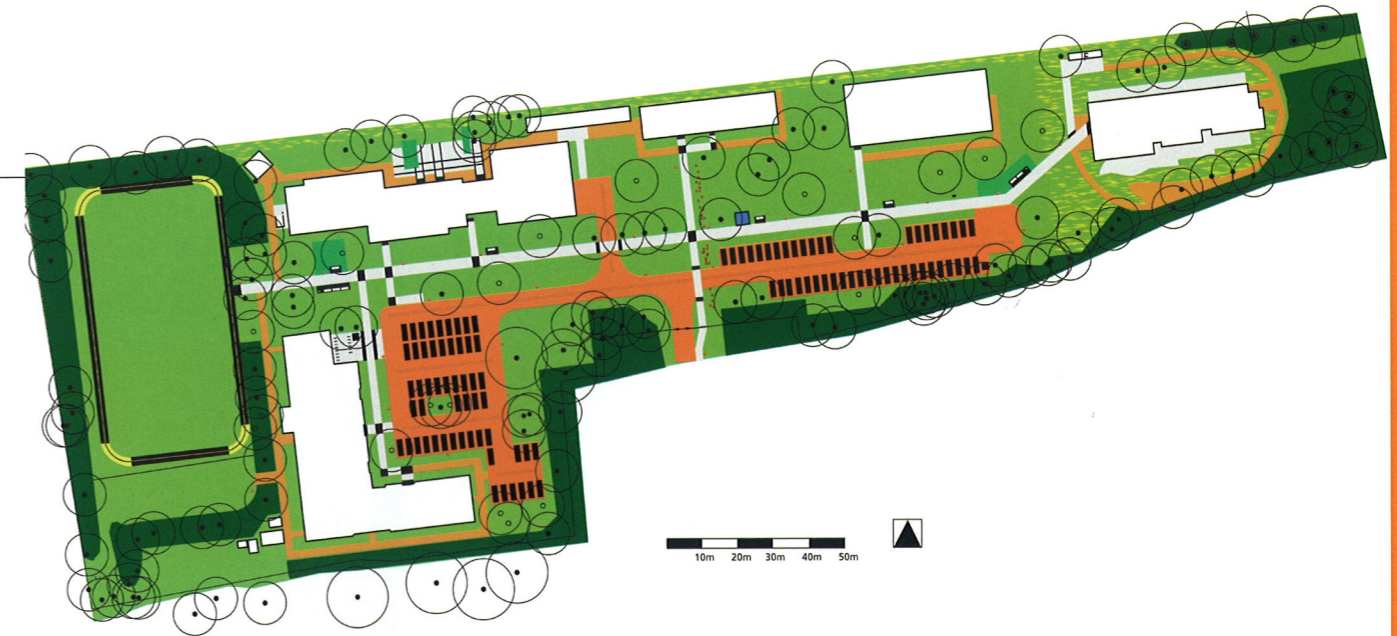

Blinden en slechtzienden op weg helpen

Visio Het Loo Erf, een landelijk revalidatiecentrum voor slechtziende en blinde mensen, krijgt een nieuwe terreininrichting. Anders dan je zou verwachten zijn in het terreinontwerp geen speciale voorzieningen

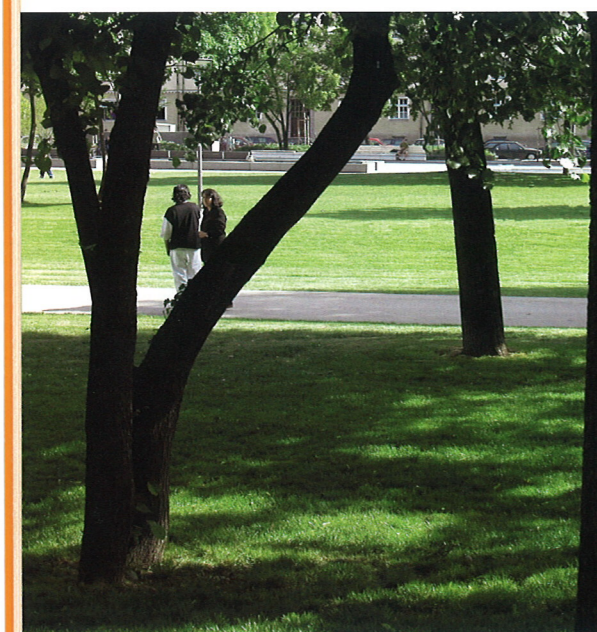

zoals blindengeleide tegels toegepast. Een logische routing en besta-
tingen die verschillen in textuur en helderheid, helpen de gebruikers
zich te oriënteren.

Op het terrein van Visio Het Loo Erf in Apeldoorn ligt een aantal gebouwen met trainingsruimten, verblijfsruimten en kantoren. Aanleidingen voor de herinrichting van de buitenruimte zijn de onlogische routing en de toegenomen gebruiksdruk. Ook zijn de besta-
tingen en delen van het groen aan vervanging toe.

Uitgangspunt van het terreinontwerp is dat mensen zonder of met een verminderd gezichtsvermogen zich snel op het terrein thuis én veilig moeten voelen. Gasten worden sneller meer zelfstandig als ze zonder hulp van anderen op Visio Het Loo Erf de weg te kunnen vinden. Later in de revalidatie gaan ze oefenen op straat, in situaties die al dan niet met

Herontwerp terrein Visio
Het Loo Erf.

Recht wandelpad verbindt alle gebouwen.

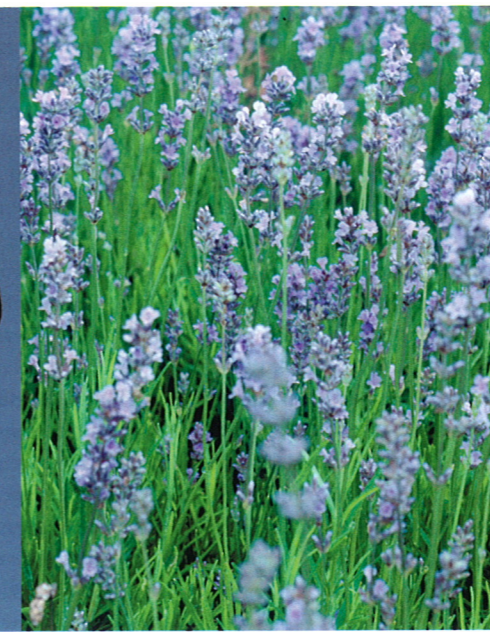
Natuurlijke gidslijn in contrast en kleur.

Donkere grove steen markeert kruisingen.

Lamp met kap verblindt niet.

Geurende planten en fonteintje helpen oriënteren.

Slechtzienden met een wazige visus kunnen zich door middel van contrasten oriënteren.

Twee typen taststokken: een rolstok en een tikstok.

speciale voorzieningen voor blinden zijn ingericht.

LOGISCHE TERREINOPZET

Een heldere ruimtelijke indeling helpt de gebruikers om te weten waar ze zijn. Nu nog liggen de wandelpaden kriskras over het terrein: de vele bochten en hoeken maken het moeilijk om je te oriënteren. Verschillende kruisingen leveren conflicten tussen voetgangers en auto's op. In de toekomst worden het autoverkeer aan de zuidzijde en de voetgangers aan de noordzijde van het terrein gehouden en is het aantal kruisingen tussen de voetpaden en rijwegen geminimaliseerd.

Praktisch alle loopbewegingen worden op een breed en recht

wandelpad geconcentreerd. Het pad, dat de rugengraat van het terrein wordt, verbindt straks alle gebouwen met elkaar. Ook een sportveld en een uitlaatplek voor geleidehonden liggen aan de centrale as. Om te voorkomen dat een taststok blijft haken is het meubilair op enige afstand van het wandelpad geplaatst.

CONTRAST IN TEXTUUR

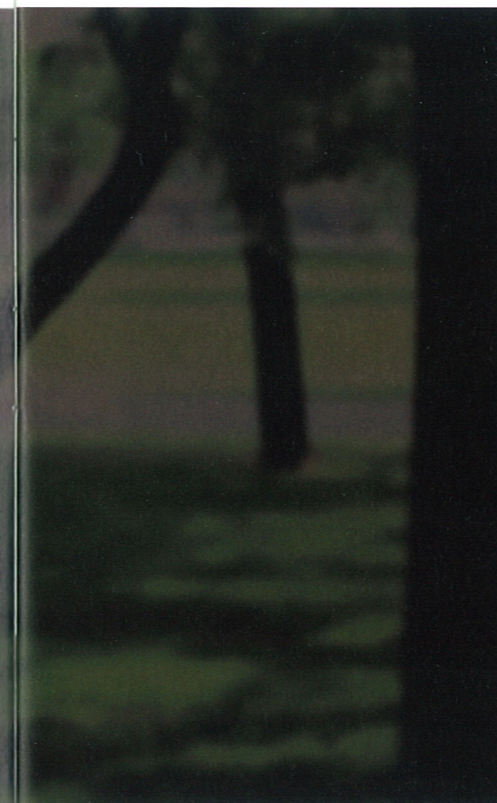
Blinden kunnen zich onder andere met behulp

van een stok en met de voeten oriënteren. Een innovatie is de rolstok waarmee de aard van de bestrating kan worden afgetast. Op het Visio-terrein zijn drie soorten paden ontworpen die elk een eigen type verharding krijgen. Het centrale pad bestaat uit een gladde vloer van grote betontegels. De entreepaden en het trottoir naar de aangrenzende woonbuurt krijgen een kleiner formaat tegels. De kruisingen naar de toegangspaden worden in ruw aanvoelend porfier uitgevoerd. De onderhoudspaden rondom de gebouwen, waar de gasten niet hoeven te komen, worden in onder de voeten knisperend split gelegd. De voegen in de bestrating worden zo smal mogelijk gehouden, zodat de geleidestok soepel rolt.

Voor het aangrenzende grondvlak worden twee soorten gras gehanteerd: gazon voor het overgrote deel en ruw gras voor enkele delen waar blinden en slechtzienden door het verval in terreinhoogte gevaar lopen.

CONTRAST IN HELDERHEID

Voor slechtzienden zijn contrasten in helderheid een extra hulpmiddel bij de oriëntatie. Om een goede afweging te kunnen maken is met een luminantiemeter de helderheid van de verschillende toe te passen materialen gemeten. Omdat gras als donker wordt ervaren worden het centrale wandelpad en de entreepaden lichtgrijs gehouden. In het donkere gazon trekken de lichte paden als het ware gidslijnen over

Met een luminantiemeter wordt het helderheidscontrast tussen verschillende materialen bepaald.

Ook geluid en geur geven richtinggevoel

het terrein. Door voor zwart porfier te kiezen zijn de kruisingen met de zijpaden en de rijweg extra gemarkeerd.

Om contrastvervaging te voorkomen worden alleen kleurechte bestratingen toegepast. Voor slechtzienden werken felle lichtpunten verblindend. Gekozen is daarom voor een armatuur die het maaiveld verlicht en waarvan de lichtbron door een kap wordt afgeschermd.

KLANK EN GEUR

Behalve de heldere terreinopzet, natuurlijke gidslijnen, contrasten in textuur en helderheid geven ook geluid en geur richtinggevoel. De auto's parkeren na de herinrichting aan één zijde van het centrale pad en dat is een extra oriëntatiemiddel. Een klaterend fonteintje in een vijver met een stevige opstaande rand markeert de afslag naar de uitgang van het terrein. Langs het centrale wandelpad en op het terras bij de eetzaal worden geurende planten als lavendel geplaatst. Ook een aantal lindebomen langs de wandeling, die als ze 's zomers in bloei staan aangenaam ruiken, helpen bij de oriëntatie.

Veel bochten en hoeken maken het moeilijk om je te oriënteren

GEWOGEN AANBESTEDING

Omdat we hier met een speciale gebruikersgroep te maken hebben, op verzoek van de opdrachtgever, bij de aanbesteding - naast de prijsaanbieding - het plan van aanpak meegewogen. Hierin dienden de inschrijvers kwalitatief hoogwaardig werk te garanderen alsook de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het terrein te waarborgen. De Verhoeve Groep, die de opdracht verwierf, stelde

voor de uitvoering van het project een aantal specifieke maatregelen voor. Het werk wordt vak voor vak aangelegd, waardoor er een duidelijke scheiding is tussen het werkterrein en vrij toegankelijk terrein. Het werk wordt afgezet met een hekwerk dat doorloopt tot het maaiveld, zodat dit met een blind-

degeleidestok te signaleren is. Bovendien worden de fasering van het werk én de looproutes geregeld met de blinden en slechtzienden besproken.

Behalve Het Loo Erf heeft Visio in den lande nog een aantal complexen voor blinden en slechtzienden in gebruik. De bij de herinrichting in Apeldoorn toegepaste principes zijn een goede testcase voor de overige terreinen.

Titel: terreininrichting Visio Het Loo Erf, Apeldoorn
Opdrachtgever: Visio Het Loo Erf
Ontwerp: veenenbos en bosch landschapsarchitecten
Technisch advies: SmitsRinsma, adviseurs groenvoorzieningen en terreininrichting
Realisatie: Verhoeve Groep
Oppervlakte: 3 hectare
Realisatie: 2006